

Ξεκινώντας από το τέλος (backward planning)

Κατάλληλο για:	Ετοιμότητα	X Περιεχόμενο
	Ενδιαφέροντα	X Διαδικασία
	Μαθησιακή προτίμηση	X Τελικό προϊόν

Τι είναι: Ο σχεδιασμός «Ξεκινώντας από το τέλος» είναι μία στρατηγική, η οποία προτάθηκε από τους Grant Wiggins and Jay McTighe και αποτελεί δομικό στοιχείο του μοντέλου «Understanding by Design», το οποίο καθοδηγεί τον/την εκπαιδευτικό στον σχεδιασμό, την αξιολόγηση και οργάνωση της διδασκαλίας. Σύμφωνα με τη στρατηγική, ο/η εκπαιδευτικός ξεκινάει τον σχεδιασμό της διδασκαλίας ορίζοντας σαφείς μαθησιακούς στόχους με επίκεντρο την κατανόηση σε βάθος και στη συνέχεια επιλέγει τους τρόπους αξιολόγησης της μάθησης, τα βήματα, τις διδακτικές μεθόδους και τα μέσα που θα αξιοποιήσει. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζει ότι το περιεχόμενο, τα διδακτικά μέσα και οι τρόποι αξιολόγησης που θα επιλέξει θα είναι κατάλληλοι και εστιασμένοι στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων (Wiggins & McTighe, 1998).

Πού στηρίζεται θεωρητικά: Εντάσσεται στο πλαίσιο της διδασκαλίας με στόχο την κατανόηση (Teaching for Understanding Framework). Οι εκπαιδευτικοί καλούνται α) να εντοπίζουν τα θέματα, τις έννοιες και τις δεξιότητες που πρέπει να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες, β) να ορίζουν τους στόχους που θα βοηθήσουν τους μαθητές/τριες να επικεντρωθούν στις πιο σημαντικές πτυχές αυτών των θεμάτων, εννοιών και δεξιοτήτων, γ) να σχεδιάζουν αξιολογικά μαθησιακά έργα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και δ) να αναπτύσσουν έργα αξιολόγησης που συμβάλλουν στη διεύρυνση της κατανόησης (Unger, 1994).

Ερευνητική τεκμηρίωση: Πλήθος ερευνητικών μελετών εστιάζει στην αποτελεσματικότητα της στρατηγικής για τη ενίσχυση των κινήτρων των μαθητών/τριων και τη βελτίωση της επίδοσης (Park, Lu & Hedgcock, 2017). Ειδικότερα, όσον αφορά στον σχεδιασμό, το backward planning ωθεί τους/τις εκπαιδευτικούς να σχεδιάζουν τη διδασκαλία ακολουθώντας μια διαφορετική πορεία απ' αυτή του σχολικού εγχειριδίου, εντοπίζοντας και προβλέποντας πιθανά προβλήματα και εμπόδια που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Ακόμη, οι εκπαιδευτικοί που την ακολουθούν φαίνεται να είναι πιο ικανοί να χαρτογραφήσουν τα συγκεκριμένα βήματα της διδασκαλίας τους και τον τρόπο που συνδέονται για να οδηγήσουν τους μαθητές/τριες στην επίτευξη των στόχων (Wiese, Buehler & Griffin, 2016).

Πώς υλοποιείται: Ο/η εκπαιδευτικός δεν ξεκινάει τον σχεδιασμό της διδασκαλίας από το σχολικό εγχειρίδιο ή τις δραστηριότητες αλλά εστιάζει στην κατανόηση ενός συγκεκριμένου θέματος, βασικού ερωτήματος ή έννοιας και στη συνέχεια επιλέγει συγκεκριμένες πηγές και διδακτικές μεθόδους για την επίτευξη της κατανόησης. Για την εφαρμογή της στρατηγικής ο/η εκπαιδευτικός ακολουθεί τρία βασικά βήματα:

1. Προσδιορίζει τα επιθυμητά αποτελέσματα/ τους μαθησιακούς στόχους: Καθορίζει τι πρέπει να γνωρίζουν, να κατανοούν και να μπορούν να κάνουν οι μαθητές/τριες και συνδέει τους στόχους του με αυτούς του αναλυτικού προγράμματος εστιάζοντας σε βασικά ερωτήματα (αρχές, θεωρίες, έννοιες, γεγονότα κ.λπ.).
2. Προσδιορίζει τα κριτήρια με βάση τα οποία θα αξιολογηθεί η μάθηση: Επιλέγει τους τρόπους με τους οποίους θα ελέγξει εάν έχουν κατακτηθεί τα επιθυμητά αποτελέσματα και ορίζει το περιεχόμενο της αξιολόγησης και τις μεθόδους (παρατήρηση, πρωτόκολλα αξιολόγησης κ.λπ.).
3. Σχεδιάζει δραστηριότητες που συμβάλλουν στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων: Πριν τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων λαμβάνει υπόψη ποιες προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες χρειάζονται οι μαθητές/τριες και καθορίζει τις μεθόδους διδασκαλίας, τη σειρά των μαθημάτων και τα υλικά που πρόκειται να αξιοποιηθεί.

Παράδειγμα: Ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί την παρακάτω φόρμα, η οποία τον καθοδηγεί στην εφαρμογή των βασικών αρχών της στρατηγικής, ώστε να ξεκινήσει από τους μαθησιακούς στόχους της διδασκαλίας του και βασιζόμενος σε αυτούς να σχεδιάσει τη διδασκαλία.

Τίτλος ενότητας: Μάθημα: Τάξη:		Διάρκεια:
1^ο βήμα: Στόχοι – Επιθυμητά αποτελέσματα		
Στόχοι Αναλυτικού Προγράμματος: <i>Σε ποιους στόχους επικεντρώνεται η διδασκαλία;</i>		Βασικές ερωτήσεις: <i>Σε ποιες βασικές ερωτήσεις επικεντρώνεται η διδασκαλία;</i>
Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να γνωρίζουν: • Ποιες γνώσεις - κλειδιά θα αποκτήσουν οι μαθητές;	Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να κατανοήσουν: • Ποιες είναι οι βασικές ιδέες; • Τι θα πρέπει να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες; • Ποιες παρανοήσεις μπορούν να προβλεφθούν;	Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να κάνουν: • Ποιες δεξιότητες-κλειδιά θα αποκτήσουν οι μαθητές; • Τι θα πρέπει να μπορούν να κάνουν εφόσον αποκτήσουν αυτές τις δεξιότητες;
2^ο βήμα: Αξιολόγηση		
Δραστηριότητα αξιολόγησης: • Θα μπορούν οι μαθητές/τριες μέσα από αυτή τη δραστηριότητα να δείξουν όσα έχουν κατανοήσει; • Με ποια κριτήρια θα αξιολογηθεί αυτή η δραστηριότητα;		Αρχική αξιολόγηση: • Πώς θα αξιολογηθεί η ετοιμότητα των μαθητών/τριών; Άλλο είδος αξιολόγησης: • Με ποια μέσα (κουίζ, τεστ, εργασίες για το σπίτι, παρατηρήσεις) θα μπορούν οι μαθητές/τριες να δείξουν ότι έχουν κατακτήσει τους στόχους; • Πώς οι μαθητές/τριες θα αναστοχαστούν και θα αυτοαξιολογήσουν τη μάθησή τους;
Στοιχεία διαφοροποίησης: <i>Ποιες στρατηγικές και μέσα αξιοποιούνται; Πως ανταποκρίνεται η διδασκαλία στις ανάγκες των μαθητών/τριών;</i> <i>Προσφέρονται πολλαπλοί τρόποι επεξεργασίας;</i>		

3 ^ο βήμα: Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
Δραστηριότητες: Ποιες μαθησιακές εμπειρίες θα βοηθήσουν τους μαθητές/τριες να επιτύχουν τους στόχους;
Περιγραφή μαθημάτων
Μάθημα 1: Μάθημα 2:

Αναφορές:

- McTighe, J., & Wiggins, G. (2012). Understanding by design framework. *Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development*. Ανακτήθηκε από http://www.ascd.org/ASCD/pdf/siteASCD/publications/UbD_WhitePaper0312.pdf
- Park, J., Lu, F. C., & Hedgcock, W. M. (2017). Relative effects of forward and backward planning on goal pursuit. *Psychological science*, 28(11), 1620-1630.
- Unger, C. (1994). What teaching for understanding looks like. *Educational Leadership*, 51, 8-8.
Ανακτήθηκε από https://knilt.arcc.albany.edu/images/b/b9/What_teaching_for_understanding_looks_like.pdf
- Wiese, J., Buehler, R., & Griffin, D. (2016). Backward planning: Effects of planning direction on predictions of task completion time. *Judgment and Decision Making*, 11(2), 147.
- Wiggins, G., & McTighe, J. (1998). What is backward design. *Understanding by design*, 1, 7-19.